

Honderden gemeenten roepen op tot uitbreiding van het statiegeld

Trouw, Joop Bouma– 5 maart 2018

Bij 4Pet Recycling worden petflessen verzameld en vernalen tot een grondstof voor nieuwe producten. © ANP

De maatschappelijke steun voor statiegeld op blikjes en kleine petflesjes groeit snel in Nederland en België.

De druk op uitbreiding van statiegeld neemt toe. Volgens een voorlopige telling hebben bijna tweehonderd Nederlandse gemeenten zich aangesloten bij de Statiegeldalliantie, een Belgisch-Nederlands initiatief dat de overheden van beide landen oproept het zwerfafvalprobleem serieus aan te pakken.

De alliantie pleit voor statiegeld op blikjes en petflesjes. Op 15 maart debatteert de Tweede Kamer over het afvalbeleid.

Volgens Math Oehlen, ambtenaar afvalbeleid in de gemeente Weert, hebben de tweehonderd Nederlandse gemeenten opgeteld meer dan elf miljoen inwoners. Weert was afgelopen november de eerste gemeente die zich aansloot bij de Statiegeldalliantie. Oehlen houdt sindsdien het draagvlak onder gemeenten nauwgezet bij. “Het is een beweging van onderen af, vanuit de lokale politiek en de bevolking.”

Opmerkelijk verbond

Woordvoerder Tom Zoete van de Statiegeldalliantie bevestigt de telling van Oehlen. “Als wij het inwonertal optellen van de gemeenten die zich al officieel hebben aangemeld, komen we uit op ruim 10 miljoen inwoners. Het is hard gegaan.” Ook in België groeit de alliantie: tientallen gemeenten en steden hebben zich aangesloten.

Verwacht wordt dat staatssecretaris Stientje van Veldhoven (D66, milieu) op korte termijn haar visie op het afvalbeleid aan de Tweede Kamer stuurt. Zaterdag nam het D66-congres een motie aan waarin wordt opgeroepen tot uitbreiding van statiegeld.

Ook de belangenorganisatie van de Nederlandse visserijsector (VisNed) voegt zich bij de Statiegeldalliantie. VisNed doet samen met milieuorganisatie stichting De Noordzee een oproep tot statiegeld op flesjes en blikjes.

Het opmerkelijke verbond tussen een milieugroep en een visserijclub komt volgens beide organisaties voort uit een gemeenschappelijk belang: een schone Noordzee.

Dierenleed

Veel zwerfafval eindigt uiteindelijk in zee. Uit een jaarlijkse opruimactie van stichting De Noordzee bleek in 2017 dat op iedere 100 meter strand in Nederland gemiddeld vijf plastic flesjes en negentien doppen van flesjes worden gevonden. Kottersvissers op de Noordzee hebben vorig jaar meer dan 200 ton opgevist afval aan land gebracht. De Noordzee en VisNed pleiten daarom voor meer statiegeld.

Land- en tuinbouworganisatie LTO Nederland sloot zich afgelopen week aan bij de Statiegeldalliantie. "Zwerfvuil treft vooral dieren die buiten grazen. Als de resten van blikjes en scherpe stukken plastic in maag en darmen terechtkomen of het hart beschadigen, dan betekent dat dierenleed en een kostenpost voor de boer", aldus LTO-bestuurder Jeannette van de Ven. De Vlaamse boerenorganisatie ABS trad eerder al toe tot de Statiegeldalliantie. De alliantie is opgezet door milieuorganisatie Recycling Netwerk Benelux. Van de 1,5 miljard petflesjes en 1,8 miljard blikjes die jaarlijks in Nederland worden verkocht, belandt een aanzienlijk deel in de natuur. Plastic flesjes en blikjes zijn verantwoordelijk voor zo'n 40 procent van het zwerfafval.

Op dit moment wordt in Nederland krap 60 procent van de kleine petflesjes zonder statiegeld hergebruikt. Met een statiegeldsysteem kan naar schatting meer dan 90 procent van de flesjes en blikjes worden gerecycled.

De totale kosten van het zwerfafvalbeleid in Nederland liggen rond de 250 miljoen euro per jaar. Het overgrote deel daarvan komt voor rekening van gemeenten.

'Bedrijfsleven leeft afspraken over verpakkingen niet na'

De verpakkingsindustrie, supermarkten en frisdrankfabrikanten komen de afspraken met de overheid over terugdringing en hergebruik van verpakkingen niet na. De doelen worden bij lange na niet gehaald, terwijl de overheid verzuimt toezicht te houden. De overeenkomst die het Rijk, de gemeenten en het bedrijfsleven in 2012 sloten, moet worden ontbonden.

Dit schrijft milieuorganisatie Recycling Netwerk in een brief aan de Tweede Kamer. In de Raamovereenkomst Verpakkingen legde het eerste kabinet-Rutte de verantwoordelijkheid voor het terugdringen van afvalstromen grotendeels bij het bedrijfsleven. De afspraak loopt tot 2022. Vorig jaar zou worden bekeken of de privatisering heeft gewerkt, maar die evaluatie is nog niet klaar.

Volgens voorzitter Robbert van Duin van Recycling Netwerk is het tijd voor 'een fundamentele herziening van het verpakkingenbeleid' waarbij de politiek de regie weer naar zich toe moet trekken. Hij baseert zich op een juridische analyse van de overeenkomst van advocaat Rogier Hörchner, die het dossier al jaren intensief volgt.

Hörchner concludeert dat de afspraken 'al zeker tien jaar niet door het bedrijfsleven worden nageleefd en door de overheidsinspectie amper worden gecontroleerd en gehandhaafd'.

Volgens Van Duin zijn de afspraken onvoldoende bindend.

Lees ook:

- In de Noordelijke IJszee bij Nova Zembla drijft een deken van plastic afval. [De miljarden stukjes plastic komen vrijwel zeker rechtstreeks uit de dichtbevolkte gebieden van Europa.](#)
- Statiegeld op blikjes en flesjes kan zwerfafval met 90 procent verminderen, blijkt uit een studie. [Maar wat wil de politiek?](#)
- Zwerfinator Dirk Groot raapte 20.000 blikjes en flesjes: [Hielp het? Nee.](#)